

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudce zpravodaje JUDr. Tomáše Langáška a soudkyně Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: **R. K.**, zastoupeného JUDr. Hanou Poprachovou, advokátkou, se sídlem Svatojánské náměstí 47, 541 01 Trutnov, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalované ze dne 19. června 2012, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 29. května 2013, č. j. 28 Ad 12/2012 - 66,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovaná **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III.** Ustanovené zástupkyni žalobce JUDr. Haně Poprachové, advokátce, se sídlem Svatojánské náměstí 47, 541 01 Trutnov, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 1573 Kč, která je splatná do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

I.

Vymezení věci

[1] Žalobce, ročník 1965, trpí nepříznivým zdravotním stavem, zejména postižením dolní končetiny po pracovním úrazu – otevřené zlomenině kotníku, resp. po opakovaných operacích, a dalšími zdravotními komplikacemi (osteomyelitida atd.), včetně komplikací pooperačních. Rozhodnutím žalované ze dne 19. června 2012 č. j. X1 byly zamítnuty námitky žalobce a potvrzeno rozhodnutí žalované č. j. X ze dne 2. května 2012, jímž byl žalobci s odkazem na § 56 odst. 1 písm. d) a § 41 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, od 8. června 2012 snížen invalidní důchod třetího stupně na invalidní důchod prvního stupně, neboť po novém posouzení invalidity bylo zjištěno, že jeho pracovní schopnost poklesla pouze o 35 %. Lékař žalované v námitkovém řízení určil výslednou hodnotu poklesu pracovní schopnosti žalobce na 45 %, po navýšení o 10 % podle § 3 odst. 1 vyhlášky č.

359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity), což však stále bylo méně než požadovaných 50 % pro druhý stupeň invalidity.

[2] Žalobce se žalobou ze dne 6. června 2012 domáhal u Krajského soudu v Hradci Králové (dále též „krajský soud“) přezkoumání a zrušení rozhodnutí žalované ze dne 19. června 2012 č. j. X1. Krajský soud v řízení vyžádal posudek Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí, pracoviště Hradec Králové (dále jen „PK MPSV“); v posudku č. j. 2012/2319-HK ze dne 20. února 2013 dospěla PK MPSV k závěru, že procentní míra poklesu pracovní schopnosti žalobce činí 45 %, tudíž méně než 49 % vyžadovaných pro invaliditu druhého stupně (sic!). Krajský soud proto žalobu rozsudkem č. j. 28 Ad 12/2012-66 ze dne 29. května 2013 zamítl.

[3] Krajský soud v řízení, po rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 6 As 23/2013-9 ze dne 3. dubna 2013, ustanovil usnesením č. j. 28 Ad 12/2012-37 ze dne 17. dubna 2013 zástupcem žalobce pro řízení advokátku JUDr. Hanu Poprachovou.

II.

Kasační stížnost a řízení o ní

[4] Proti rozsudku krajského soudu č. j. 28 Ad 12/2012-66 ze dne 29. května 2013 (dále jen „napadený rozsudek“) podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost z deklarovaného důvodu podle § 103 odst. 1 písm. b) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Porušení zákona spatřuje v neobjektivním zjištění jeho zdravotního stavu v rámci posudkového řízení; posudkoví lékaři nevyhodnotili náležitě celkový zdravotní stav stěžovatele včetně přetrvávající psychické újmy, který byl značně poškozen zanedbáním lékařské péče v nemocnici ve Vrchlabí. Podle stěžovatele měl být v řízení vyžádán nezávislý lékařský posudek, jak navrhoval. Poukázal na to, že lékaři PK MPSV úzce spolupracují s žalovanou.

[5] Žalovaná se ke kasační stížnosti vyjádřila stručně tak, že se s napadeným rozsudkem ztotožňuje.

III.

Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[6] Stěžovatel podal kasační stížnost z deklarovaného důvodu vady řízení podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Formálním označením kasačních důvodů nicméně Nejvyšší správní soud vázán není; kasační námitky stěžovatele tedy podle jejich obsahu Nejvyšší správní soud vyhodnotil jako důvody kasační stížnosti ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., jak plyne z následujícího výkladu.

[7] Veškeré kasační námitky stěžovatele jsou svým obsahem námitkami neúplného a nepřesvědčivého posouzení zdravotního stavu v řízení o dávkách důchodového pojištění podmíněných dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem. Nejvyšší správní soud uvádí, že podle jeho konstantní judikatury (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. září 2003 č. j. 4 Ads 13/2003-54, publikovaný pod číslem 511/2005 Sb. NSS, všechna rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz) se jedná o námitku jiné vady řízení ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Nejvyšší správní soud proto přezkoumal napadený rozsudek podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. března 2004 č. j. 1 As 7/2004-47),

tj. z důvodu nepřezkoumatelnosti soudního rozhodnutí spočívající v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

[8] Podle § 75 odst. 1 s. ř. s. soud při přezkoumání rozhodnutí vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, tj. ke dni 19. června 2012.

[9] Podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění je pojištěnec invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %. Podle § 39 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla b) nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, c) nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně. Podle § 39 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění platí, že při určování poklesu pracovní schopnosti se vychází ze zdravotního stavu pojištěnce doloženého výsledky funkčních vyšetření; přitom se bere v úvahu, a) zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, b) zda se jedná o stabilizovaný zdravotní stav, c) zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován, d) schopnost rekvalifikace pojištěnce na jiný druh výdělečné činnosti, než dosud vykonával, e) schopnost využití zachované pracovní schopnosti v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 35 % a nejvíce o 69 %, f) v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % též to, zda je pojištěnec schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek.

[10] Posouzení míry poklesu pracovní schopnosti a stanovení dne vzniku invalidity je otázkou odbornou, medicínskou (důchod podmíněný dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem), a rozhodnutí soudu tak závisí především na odborném lékařském posouzení. Správní soud si proto nemůže učinit úsudek o této otázce sám. Podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tímto účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Posudkové komise jsou oprávněny posoudit pokles pracovní schopnosti a zaujmout posudkové závěry o invaliditě, jejím vzniku, trvání či zániku. Posudkové řízení je specifickou formou správní činnosti (srov. § 16a č. 582/1991 Sb.) spočívající v posouzení zdravotního stavu občana a některých důsledků z něj vyplývajících pro oblast sociálního zabezpečení a důchodového pojištění. Jde o postup posudkového orgánu, jehož hlavním obsahem je posudková činnost, která předpokládá vedle odborných lékařských znalostí též znalosti z oboru posudkového lékařství. I tyto posudky nicméně hodnotí soud jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v ustanovení § 77 odst. 2 s. ř. s. a v případě potřeby může zejména uložit též zpracování posudku soudem ustanoveným znalcem z oboru posudkového lékařství. Posudek, který splňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti a který se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi, bývá zpravidla rozhodujícím důkazem pro posouzení správnosti a zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí. Posudkový závěr by měl být náležitě zdůvodněn, aby byl přesvědčivý i pro soud, který nemá, a ani nemůže mít, odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity závisí především.

[11] Správní soud tedy sám zdravotní stav žadatele o invalidní důchod nepřezkoumává. Nejsou-li namítány jiné vady řízení, správní soud v řízení o správní žalobě proti rozhodnutí orgánů sociálního zabezpečení ve věci invalidity a změny jejího stupně, resp. v řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutí krajského soudu, ověřuje pouze to, zda posudek příslušné posudkové komise, o němž se opírá správní rozhodnutí, je úplný a přesvědčivý (test úplnosti, přesvědčivosti a správnosti posudku – srov. konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu, např. rozsudek ze dne 25. 9. 2003 č. j. 4 Ads 13/2003-54, z poslední doby např. rozsudek ze dne 3. dubna 2013 č. j. 6 Ads 158/2012-24, rozsudek ze dne 10. května 2013 sp. zn. 6 Ads 12/2013, rozsudek ze dne

10. května 2013 sp. zn. 6 Ads 25/2013 a mnohé jiné), případně – namítal-li to žalobce – zda byla příslušná posudková komise řádně obsazena (test řádného složení posudkové komise).

[12] V nyní posuzovaném případě stěžovatel nezpochybňuje, že by příslušná posudková komise MPSV, o jejíž závěry opřel krajský soud svůj kasační stížností napadený rozsudek, byla obsazena nesprávně, ostatně ani ze spisů nic takového neplyne (jejím členem byl též lékař s odborností ortopeda). K námitce stěžovatele, že lékaři PK MPSV, kteří přezkoumávali jeho zdravotní stav, úzce spolupracují s žalovanou, Nejvyšší správní soud konstatuje, že úloha PK MPSV, jak plyne z předchozího výkladu, se opírá o výslovnou zákonnou úpravu. Pokud stěžovatel kromě této obecně formulované námítky nevznáší konkrétní důvody podjatosti konkrétních členů PK MPSV ve vztahu k věci nebo ke své osobě, nelze k ní nijak přihlídnout. Nejvyšší správní soud se proto bude zabývat pouze otázkou, zda posudek PK MPSV obстоjí v testu úplnosti, přesvědčivosti a správnosti.

[13] Požadavek úplnosti, přesvědčivosti a správnosti posudku spočívá v tom, že se posudková komise musí vypořádat se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a musí své posudkové závěry náležitě odůvodnit. Z posudku musí být zřejmé, že zdravotní stav posuzovaného byl komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace i s přihlédnutím ke všem jím tvrzeným obtížím, aby nevznikly pochybnosti o úplnosti a správnosti klinické diagnózy. V posudku musí být dále uvedeno, zda zjištěný zdravotní stav zakládá dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, a pokud ano, které zdravotní postižení bylo vzato za jeho rozhodující příčinu v případě, že příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je více zdravotních potíží (§ 2 odst. 3 vyhlášky č. 359/2009 Sb.), přičemž jednotlivé hodnoty procentní míry poklesu pracovní schopnosti stanovené pro jednotlivá zdravotní postižení se tu nesčítají, ale procentní míra poklesu pracovní schopnosti se stanoví podle tohoto zdravotního postižení se zřetelem k závažnosti vlivu ostatních zdravotních postižení na pokles pracovní schopnosti pojištěnce. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu se považuje takové zdravotní postižení, které má nejvýznamnější dopad na pokles pracovní schopnosti pojištěnce. Procentní míru poklesu pracovní schopnosti tedy komise vyhodnotí podle charakteru zdravotního postižení na základě vyhlášky č. 359/2009 Sb., přičemž zdravotní postižení podřadí podle jeho druhu a intenzity pod příslušnou kapitolu, oddíl a položku přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., a současně odůvodní stanovenou míru poklesu pracovní schopnosti v rámci zde stanoveného rozpětí, včetně případného navýšení podle § 3 vyhlášky č. 359/2009 Sb.

[14] Nejvyšší správní soud konstatuje, že posudek PK MPSV ze dne 20. února 2013 v testu úplnosti, přesvědčivosti a správnosti obstál, neboť splňuje všechny formální a obsahové náležitosti a vyjadřuje se přesvědčivě i k námitkám předestřeným stěžovatelem, jež ostatně byly vzneseny v poloze velmi obecné.

[15] Všechny posudkové orgány (tj. posuzující lékařka OSSZ v posudku ze dne 13. dubna 2012, posuzující lékař ČSSZ Hradec Králové v posudku ze dne 6. června 2012 a zejména PK MPSV v posudku ze dne 20. února 2013) dospěly ke shodnému závěru, že stěžovatel trpí dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem – postižením levého hlezenného kloubu, jehož rozhodující příčinou je stav po otevřené dislokované zlomenině kotníku vlevo, s následným traumatologickým a opakovaným operativním léčením s komplikacemi. Všechny tyto posudkové orgány shodně rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu podřadily pod kapitolu XV (*funkční poruchy, postižení po úrazech, operacích*) oddíl B (*postižení končetin*) položku 13 (*funkční postižení po zlomeninách kostí dolní končetiny*) stupeň 13b (*středně těžké postižení funkce končetiny, značná deformita bérce nebo stehna, svalové atrofie, značné omezení funkce končetiny, některé denní aktivity vykonávány s obtížemi*) přílohy vyhlášky č. 359/2009 Sb., s rozpětím poklesu

pracovní schopnosti 30–35 %. Všechny také pokles pracovní schopnosti stanovily na horní hranici rozpětí, tj. 35 %. Lišily se pouze v hodnocení podle § 3 odst. 1 vyhlášky č. 359/2009 Sb., jenž umožňuje konečnou hodnotu poklesu pracovní schopnosti navýšit o maximálních 10 % v případě, že příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce je více zdravotních postižení a v důsledku působení těchto zdravotních postižení je pokles pracovní schopnosti pojištěnce větší, než odpovídá horní hranici míry poklesu pracovní schopnosti určené podle rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Zatímco posuzující lékařka OSSZ tyto skutečnosti nezhodnotila, posudkový lékař ČSSZ v námitkovém řízení podle citovaného ustanovení konečnou hodnotu poklesu pracovní schopnosti navýšil o 10 % na 45 %. Tento závěr potvrdila i PK MPSV, jež navýšení konečné hodnoty o 10 % odůvodnila přesvědčivě „*vzhledem k návazným obtížím – atrofie svalů levé dolní končetiny, bolest krční páteře, bolest hlavy po námaže*“.

[16] PK MPSV měla k dispozici zdravotnickou dokumentaci stěžovatele (stěžovatel nenamítá, že by nebyla kompletní, resp. že by PK MPSV nějaké podklady – zprávy a vyšetření – opomenula), jejího jednání se zúčastnil i stěžovatel, jehož zdravotní stav byl PK MPSV na základě dokumentace i přešetření ortopedem PK MPSV komplexně posudkově zhodnocen s výše uvedeným výsledkem.

[17] Za této situace krajský soud nepochybil, pokud důkaz posudkem PK MPSV považoval za stěžejní a vzal za svůj závěr, že pracovní schopnost žalobce poklesla o 45 %, takže se nejedná o invaliditu třetího ani druhého stupně, k níž se vyžaduje podle platného zákona pokles pracovní schopnosti nejméně o 50 %, nýbrž „jen“ o invaliditu prvního stupně. Posouzení podřaditelnosti zdravotního stavu žalobce pod korespondující ustanovení vyhlášky, tzn. zhodnocení zdravotního stavu, určení rozhodujícího zdravotního postižení a přepočtení procentní míry poklesu pracovní schopnosti soud neprovádí, protože jde právě o ten typ odborné úvahy, již soud, který nedisponuje potřebnými medicínskými znalostmi z oboru posudkového lékařství, nečiní sám, ale vychází z důkazu posudkem příslušné posudkové komise. Za dané důkazní situace – shodná posudková zjištění všech relevantních posudkových orgánů při absenci konkrétních námitek stěžovatele – nutno souhlasit s krajským soudem, že další doplnění dokazování znaleckými posudky se jevílo jako nadbytečné.

[18] Pokud jde o námitku nezohlednění přetrvávající psychické újmy, konstatuje Nejvyšší správní soud ve shodě s krajským soudem, že tyto obtíže, jakkoli jsou pochopitelné, nebyly v řízení před žalovanou objektivizovány. Nejvyšší správní soud opakuje, že soud při přezkoumání rozhodnutí vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, tj. ke dni 19. června 2012.

[19] Nejvyšší správní soud nijak nezpochybňuje skutečnost, že stěžovatel trpí onemocněními, se kterými jsou spojena velká omezení a obtíže v jeho každodenním životě. Tento závěr Nejvyššímu správnímu soudu vyplývá z posudku PK MPSV i ostatních posuzujících lékařů, neboť všichni se, jak bylo již uvedeno výše, shodli na tom, že se v případě stěžovatele jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, což je ve smyslu ustanovení § 26 zákona o důchodovém pojištění zdravotní stav, který omezuje tělesné, smyslové nebo duševní schopnosti pojištěnce významné pro jeho pracovní schopnost, pokud tento zdravotní stav trvá déle než jeden rok nebo podle poznatků lékařské vědy lze předpokládat, že bude trvat déle než jeden rok. Tento dlouhodobě nepříznivý stav stěžovatele však nebyl při objektivním posouzení takové povahy, aby v tuto chvíli a především za daných zákonných podmínek zvrátil závěr o tom, že stěžovatel již nespĺňuje zákonné podmínky pro invaliditu třetího stupně, nýbrž jen prvního stupně.

[20] Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že neshledal naplnění stěžovatelem uplatněného kasačního důvodu podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., pročež kasační stížnost podle § 110 odst. 1 in fine s. ř. s. zamítl.

IV. Náklady řízení

[21] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 60 odst. 1, 2 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona. Žalovaná sice měla ve věci úspěch, podle ustanovení § 60 odst. 2 s. ř. s. však správnímu orgánu ve věcech důchodového pojištění, úrazového pojištění, nemocenského pojištění, pomoci v hmotné nouzi a sociální péče nelze přiznat právo na náhradu řízení, na které by měl jinak nárok podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s.

[22] Krajský soud ustanovil stěžovateli právním zástupcem advokátku. Podle § 35 odst. 8 část věty první za středníkem s. ř. s. platí hotové výdaje a odměnu za zastupování ustanoveného advokáta stát; zástupce ustanovený v řízení před krajským soudem, je-li jím advokát, zastupuje navrhovatele i v řízení o kasační stížnosti. Podle § 7 a § 9 odst. 2 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, náleží ustanovené zástupkyni stěžovatele podle obsahu spisu odměna za jeden úkon právní služby podle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu (písemné podání nebo návrh ve věci samé) ve výši 1 000 Kč a podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu náhrada hotových výdajů v paušální částce 300 Kč za jeden úkon, tedy celkem 1 300 Kč. Jiné úkony právní služby právní zástupkyně netvrdila, ani nedoložila. Ustanovená zástupkyně v řízení před krajským soudem doložila, že je plátcem daně z přidané hodnoty, částka se tedy zvyšuje o sazbu DPH ve výši 21 % na konečných 1 573 Kč.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. listopadu 2013

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu